

Samenvatting van inbrengen verschillende politieke partijen tijdens begrotingsbehandeling OCW 2013

Hieronder een samenvatting van de inbrengen van de verschillende politieke partijen tijdens het debat over de begroting OCW voor 2013. De weergave is op volgorde van het debat in de Tweede Kamer, het zijn letterlijk citaten van wat de verschillende woordvoerders hebben gezegd en geeft alleen de inbrengen weer die gaan over het primair onderwijs.

PVV (woordvoerder Harm Beertema)

Focus op de kwaliteit van de leraren en op de opleidingen, de selectie van leraren, maar ook van directeuren en bestuurders.

Een schoolleidersacademie, omdat die schoolleider cruciaal is voor de kwaliteit van het onderwijs. Het onderwijs moet af van schoolbestuurders: "Schoolleiders hebben we nodig in plaats van die bestuurders." PVV wil schoolleiders die feeling hebben met de klas en met de leraren. PVV wil geen bestuurders die in een bestuurskantoor zitten. Geen marktsalarissen meer voor bestuurders, maar gewone mooie onderwijsschalen

Ondersteunt de inrichting van een lerarenregister en ook het idee om de kwaliteitsnorm te verruimen van goed naar excellent.

PVV maakt zich er zorgen over dat de Cito-toets wordt aangepast aan het niveau van de leerling. Aan het einde van groep 8 moet er een eenduidig beeld zijn van een leerling. Die Cito-toets is een heel belangrijk instrument, ook in de overdracht van basisschoolleerlingen naar het vervolgonderwijs.

De PVV benadrukt dat de opvoeding van kinderen de primaire verantwoordelijkheid van ouders is en niet van de scholen.

PVV wijst erop dat in het regeerakkoord geen aandacht is voor pesten en agressie op school.

De PVV wil het oormerken van de lumpsum, bijvoorbeeld in 80:20.

VVD (woordvoerders Pieter Duisenberg en Karin Straus)

Het regeerakkoord versterkt de ingezette lijn van goed naar excellent onderwijs.

De focus ligt op de versterking van leraren en schoolleiders.

De VVD is van mening dat in het primair en voortgezet onderwijs de basis gelegd wordt voor de toekomst, zowel in kennis als in mentaliteit.

VVD heeft vragen over de korting op de lumpsum van € 170 miljoen vanaf 2014; vraag is hoe deze structurele keuzes worden ingevuld. Minister heeft aangegeven dat dit met Prinsjesdag 2013 bekend gemaakt wordt.

Excellent onderwijs begint bij leraren die met passie voor de klas staan. Excellent onderwijs begint bij schoolleiders die het beste uit hun mensen halen.

De VVD wil bij de lerarenopleidingen beginnen om meer aandacht te hebben voor techniek. De toekomstige leraren moeten het bètatalent aanwakkeren en herkennen.

VVD vraagt aandacht voor de professionaliteit en deskundigheid van de leraar. De tijdsbesteding door leraren aan hun eigen deskundigheidsbevordering is slechts 3% van de arbeidstijd bedraagt. Dat is ver verwijderd van de 10% die men zichzelf als doel heeft gesteld in de cao.

Amendement:

- De VVD wil samen met de PvdA een voorzet doen voor de inzet van de extra middelen uit het deelakkoord (€ 15 miljoen). Het gaat om het bevorderen van meer academische leraren in het voortgezet onderwijs en het geven van technieklessen op de pabo.

SP (woordvoerders Manja Smits en Jasper van Dijk)

In het regeerakkoord staat over onze leraren: zij moeten beter worden, beter geschoold worden, beter gecontroleerd worden. Daarin wordt geïnvesteerd. Echter, er staat direct de voorwaarde bij dat leraren makkelijker ontslagen moeten kunnen worden, zij moeten de arbeidstijdverkortings voor oudere docenten inleveren. De arbeidsvoorwaarden worden slechter, aldus de SP.

SP maakt zich zorgen over het dreigend lerarentekort en over het feit dat de salarissen steeds verder achter lopen op de marktsector.

SP heeft onderzoek naar leraren gedaan, daaruit blijkt dat 2% van de leraren tevreden is over de plannen die het kabinet heeft voor het onderwijs. 83% is ontevreden. 92% van de ondervraagden denkt dat het nieuwe kabinet onvoldoende zicht heeft op de echte problemen in het onderwijs. Leraren geven in dit onderzoek aan dat zij het belangrijkste vinden: kleinere klassen, het beëindigen van de stille bezuinigingen in het basisonderwijs, het aanpakken van de bureaucratie en het opschorten van de nullijn.

De SP maakt zich zorgen over de groter wordende klassen in het basisonderwijs door sluipende bezuinigingen.

SP kaart aan dat in de praktijk blijkt dat de kosten sneller stijgen dan de bekostiging.

De SP maakt zich zorgen over het verdwijnen van de conciërge uit de school omdat de conciërgeregeling eindigt.

SP vindt het meten van toegevoegde waarde in het onderwijs niet nodig. SP vindt niet dat de beoordeling van scholen moet afhangen van toetsresultaten.

SP is van mening dat dit kabinet niet investeert in onderwijs. Het Centraal Planbureau stelt dat het kabinet in 2017 € 1 miljard bezuinigt en € 900 miljoen investeert in onderwijs. Dat is per saldo een bezuiniging van € 100 miljoen.

Amendement:

- Om een einde te maken aan de nullijn in het onderwijs (€ 250 miljoen).

PvdA (woordvoerders Mohammed Mohandis en Tanja Jadnanansing)

Deze regering investeert € 200 miljoen in onderwijs, aldus de PvdA.

PvdA vindt goede leraren belangrijk. Leraren kunnen op allerlei andere manieren van elkaar leren, ook via coaching, om zich op deze wijze te verbeteren in het uitoefenen van hun beroep.

PvdA vindt dat leraren bezig moeten zijn met onderwijzen en niet al te veel met bureaucratische rompslomp. PvdA is benieuwd naar de stofkamoperatie die gaat plaatsvinden, zoals in het regeerakkoord staat. Het aantal administratieve verplichtingen en voorschriften voor verantwoording moet minder.

PvdA is blij dat er in het kader van het herfstakkoord eenmalig € 100 miljoen extra beschikbaar komt voor de kwaliteit van docenten en schoolleiders, bestemd voor startende bètaleraren en jonge academici.

De nullijn stond in het PvdA verkiezingsprogramma. De nullijn bestond ook al langer. Gelet op de verschuivingen is deze nullijn te rechtvaardigen, hoe pijnlijk die soms ook is. Het is echter een kwestie van geven en nemen.

PvdA brengt krimp onder de aandacht. Door krimp loopt het leerlingenaantal terug en is er straks sprake van een overschot aan leraren in bepaalde gebieden. De PvdA wil leraren behouden voor het onderwijs.

PvdA vindt ook dat er meer samenwerkingsscholen moeten ontstaan. Denominatie mag hieraan niet in de weg staan. Het kan voor kinderen een cultuurschok zijn als zij van een te kleine school op een middelbare school komen die vele malen groter is. PvdA wil de komende periode de oprichting van samenwerkingsscholen in krimpgebieden stimuleren.

CDA (woordvoerder Michel Rog)

CDA biedt tijdens het debat een 5-puntenplan aan als aanzet voor een onderwijsakkoord. Hierin vragen zij aandacht voor afbakening van verantwoordelijkheden, kwaliteit van leraren, minder regelzucht, krimp en doorgaande leerlijn.

CDA benadrukt de goede initiatieven in het kader van experimenten met flexibele onderwijstijden in combinatie met integraal kindcentra.

De voor- en vroegschoolse educatie is een goed middel voor het wegwerken van onderwijsachterstanden. CDA wil investeren in meer kwaliteit en het breder uitrollen van groepen nul voor driejarigen met een taalachterstand. Die groepen moeten worden begeleid door hbo-opgeleid personeel met oude betrokkenheid dat onderdeel uitmaakt van het team van de basisschool waardoor de kinderen een warme overdracht krijgen naar die basisschool.

CDA geeft aan dat veel scholen in regio's met bevolkingsdaling problemen hebben. Leraren weghalen om ze in de Randstad les te laten geven is niet voldoende. Het is een landelijk probleem dat een langere termijn visie vergt. Het CDA wil middelen vrijmaken voor de transitie naar krimp.

Voor het CDA is de vrijheid van onderwijs is een belangrijk goed. Het CDA wil scholen volop de ruimte bieden om de vormende taak in vrijheid in te richten. CDA wil daarbij recht doen aan de verscheidenheid die er in onze samenleving is. Ouders, leerlingen, onderwijspersoneel en de schoolleiding geven samen richting en inhoud aan een school. Daarbij is de ouderbetrokkenheid belangrijk, via onder meer aan de medezeggenschapsraden.

Om ouders te ondersteunen, moet elke school een scholingsbudget voor de medezeggenschapsraad hebben. Een goedgeschoolde medezeggenschapsraad wordt steeds belangrijker.

Professionalisering is een belangrijke interventie om goed onderwijs verder te verbeteren. CDA is blij met de extra investeringen. CDA wil collegiale feedback onderdeel laten uitmaken van het onderwijsakkoord. Via de Onderwijscoöperatie kunnen registerleraren zich committeren aan collegiale feedback en zelf beter inzicht krijgen in hun functioneren. Professionalisingsmiddelen waarover leraren kunnen beschikken, kunnen daardoor effectiever worden ingezet, waardoor de kwaliteit van ons onderwijs verder zal verbeteren.

Voor HBO-opleidingen wil het CDA dat instellingen met matchingsgesprekken en eventueel selectie aan de poort studenten een realistischer beeld geven van de opleiding, de verwachtingen en ook de waarde van het diploma.

D66 (woordvoerder Paul van Meenen)

D66 is van mening dat de kwaliteit van het onderwijs gelijk is aan de kwaliteit van de docent voor de klas. Daarom stelde D66 ook voor om anderhalf miljard euro netto te investeren in het onderwijs.

Het is een investering in de toekomst, die volgens het Centraal Planbureau 3,5% extra economische groei zou opleveren. Het kabinet stelt daar niets tegenover. Het CPB rondt de investering van dit kabinet af op nul.

D66 wil dat in ieder geval de ergste nood bij de basisscholen opgelost wordt.

D66 wil ook naar de verdeling van het OCW-budget over de verschillende onderwijssectoren kijken.

D66 maakt zich zorgen over de sluipende bezuinigingen op het primair en voortgezet onderwijs.

Scholen krijgen dezelfde hoeveelheid geld binnen, maar alles om hen heen wordt duurder. D66 geeft aan dat de PO-Raad wijst op een tekort dat in totaal inmiddels 200 miljoen euro per jaar bedraagt.

Dat is per basisschool het halve salaris van een docent. D66 wil directe compensatie van alle

toegenomen lasten. Alle onderwijsambities van de bewindspersonen kunnen direct overboord gezet worden als er niet meteen iets gebeurt.

Ruim € 1,2 miljard werd sinds 1997 jaarlijks via het Gemeentefonds beschikbaar gesteld voor onderhoud en nieuwbouw van scholen. Maar elk jaar werd daarvan € 300 miljoen door de gemeenten aan andere zaken uitgegeven. Dat probleem is al jaren bekend en nu doet het kabinet het enige juiste: 256 miljoen euro gaat voortaan naar de po- en vo-scholen. Vraag is wel of de verantwoordelijkheid voor nieuwbouw en buitenonderhoud wel bij de gemeenten blijft. D66 maakt zich ook zorgen over de resterende middelen die de gemeenten hiervoor blijven ontvangen. Het gaat jaarlijks nog steeds om ongeveer € 1 miljard. Gemeenten moeten niet opnieuw een deel van het onderwijsgeld aan andere doelen besteden.

D66 heeft ook aandacht voor de harde, "niet-stille" bezuinigingen; scholen worden ook actief gekort. Het gaat voor het primair onderwijs om een jaarlijkse korting tot € 89 miljoen in 2016.

D66 deelt de ambitie om de kwaliteit van leraren, en daarmee die van het onderwijs, nog beter te maken. Het regeerakkoord maakt het daarvoor noodzakelijke geld afhankelijk van een onderwijsakkoord. D66 beschouwt dit als een riskant spel. D66 wil dat het kabinet dit akkoord los koppelt van de noodzakelijke investeringen. D66 wil graag meer ruimte voor leraren, bijvoorbeeld om zichzelf te ontwikkelen door meer tijd te krijgen voor scholing en door van elkaar te leren.

Vertrouwen moet samengaan met verantwoording. De sterkste verantwoording in de ogen van D66 is de verantwoording aan de mensen die het onderwijs direct aangaat; de ouders, de leerlingen, de studenten en de docenten.

Christenunie (woordvoerder Joël Voordewind)

Voor de ChristenUnie is de vrijheid van onderwijs een zeer belangrijk fundament van het onderwijsbestel. Het geeft ouders de ruimte om een school te kiezen die bij hun opvoeding en overtuiging past. Het geeft leraren, leerlingen en ouders de ruimte om invulling te geven aan de bijzondere grondslag van een school. Bijzonder onderwijs draagt bij aan de pluriformiteit van de samenleving. Bijzonder onderwijs vormt nog steeds de meerderheid van de scholen in Nederland. CU heeft zorgen over dat de vrijheid van personeelsbeleid van scholen mogelijk wordt aangetast. De vergoedingen van de leerlingen komt op de helling. CU wil ouders de mogelijkheid geven om te opteren voor de school van hun keuze. Van de ouders mag worden verwacht dat zij een ruime bijdrage in de bekostiging leveren.

CU wil jonge werkloze leraren die net van de pabo afkomen o tegemoet komen.

CU wil een oplossing voor het feit dat nog steeds veel zorgleerlingen thuis zitten omdat er geen passende plek is. Leerlingen met autisme zijn hiervan een voorbeeld. Ook het speciaal onderwijs blijkt voor hen in sommige regio's geen optie te zijn.

Een op de tien leerlingen wordt gepest en lijdt daaronder. CU wil in de lerarenopleidingen aandacht schenken aan het verschijnsel pesten. Dit zou een belangrijk onderdeel moeten zijn van de opleiding. CU roept iedere school op om met behulp van deskundigen na te gaan of zij op dit moment de goede aanpak hebben om dat te signaleren, daar adequaat op te reageren en het pesten te bestrijden.

Amendement:

- Behoud van jonge leraren in krimpregio's (€ 10 miljoen).
- Geen invoering verplichte eindtoets en leerlingvolgsysteem.

GroenLinks (woordvoerder Jesse Klaver)

GL heeft eerder dit jaar een aantal voorstellen gedaan over schatkistbankieren door onderwijsinstellingen. Een van de voorstellen was de verplichting voor instellingen met een omzet van meer dan € 15 miljoen om te gaan schatkistbankieren. Andere voorstellen waren schatkistbankieren toegankelijk maken voor alle instellingen, ook de kleinen en het ministerie van OCW zich garant laten stellen voor instellingen die aantoonbaar degelijk financieel beleid voeren.

In de motie-Klaver wordt de regering gevraagd om een minimum van 23 leerlingen per leerkracht in te stellen. Minister Van Bijsterveldt weigerde deze motie uit te voeren, omdat ze in strijd zou zijn met de vrijheid van onderwijs. De staatssecretaris heeft ons echter een onderzoek toegestuurd waaruit blijkt dat slechts enkele scholen een gemiddelde groepsgrootte boven de 28 hebben. Daarom wil hij geen regelgeving opleggen. Uit de brief blijkt echter ook dat 47% van de groepen groter is dan 23 leerlingen. 5% van de groepen heeft zelfs meer dan 30 leerlingen. En dat is wel een probleem. De staatssecretaris zegt zinnige dingen over de vrijheid van scholen om het onderwijs naar eigen inzicht in te richten. Besturen moeten er echter ook voor zorgen dat er genoeg leraren zijn. Minder dan één fte op 23 leerlingen is te weinig.

Goede leraren zijn belangrijker dan lang les krijgen. GL wil dat minder streng gecontroleerd wordt op de urennorm en om tegelijkertijd scherper te gaan toezien op de aanwezigheid van voldoende onderwijsgevend personeel.

De Cito-toets is een zeer geschikt instrument voor de diagnose van de vorderingen van leerlingen, maar toetsenmakers waarschuwen tegen het gebruik van de toets voor beleidsdoeleinden. Dit zet de betrouwbaarheid van de toets onder druk. Het werkt "teaching to the test" in de hand en de niet-geteste vakken komen in de verdrukking. De verplichting om de Cito-toets te gebruiken is bovendien een onnodige bemoeienis met het onderwijs.

GL is niet tegen toetsen. Een toets is een heel zinnig instrument om te bezien wat de voortgang van een leerling is. Het is een instrument voor de docent, maar het is een slecht instrument als je wilt proberen te meten wat de kwaliteit van een school is. Daar is het meetinstrument niet voor gemaakt. Als de leerlingen van een school goede toetsresultaten halen in de Cito-score, wil dat nog niet zeggen dat het daarom een goede school is.

GL wil de onderwijsvrijheid niet beknotten en wil aandacht vragen voor de vorming in het onderwijs. Ook de Telderstichting van de VVD pleit voor de derde dimensie: meer vorming in het onderwijs. Tegelijkertijd komt er een wetsvoorstel naar de Kamer waarin het vak culturele en kunstzinnige vorming (ckv) plaats moet maken voor meer Nederlands, Engels en wiskunde.

SGP (woordvoerder Roelof Bisschop)

De SGP is van mening dat de vrijheid van onderwijs voor alle geledingen, voor alle levensovertuigingen van cruciaal belang is. Opvoeding en onderwijs kunnen in elkaars verlengde verzorgd worden, en dat is een basisvoorwaarde voor een veilig leerklimaat.

Taal en rekenen zijn belangrijk. Goed onderwijs, excellent onderwijs is echter veel meer dan alleen rekenen en taal. Het risico van deze eenzijdige nadruk op thema's als rekenen en taal is dat het belang van brede vorming, echt vormende elementen die in het onderwijs behoren te zitten en die van cruciaal belang zijn voor de pedagogische vorming van kinderen uit het oog wordt verloren. Uitgangspunt voor de bekostiging is dat scholen helder en toereikend worden gefinancierd. SGP vindt dat bedragen worden onttrokken aan de basisbekostiging, die gelabeld in het onderwijs worden teruggezet. Door middel van een prestatiebox worden uitdagingen in een school neergelegd.

Er is niet sprake van één zak geld, de lumpsumfinanciering, maar van steeds meer zakjes geld die op onderdelen een zwaardere verantwoordingslast en een steviger controle met zich meebrengen.

Aan de scholen wordt een uitgebreide verantwoording gevraagd door de inspectie over de manier waarop zij tot die resultaten komen. SGP vindt dat hier een overkill is aan controle.

50PLUS (woordvoerder Norbert Klein)

50PLUS vindt het van grote waarde dat oudere leraren langer in het onderwijs kunnen blijven doorwerken. In principe is dat ook heel belangrijk als dat niet leidt tot een verdringing van jongeren. Wij zijn van mening dat je ook in het onderwijs de kennis, de ervaring en de expertise moet kunnen behouden. Met het oog op de vergrijzing van het onderwijspersoneel, ook op de korte termijn, zullen

er premies of iets dergelijks moeten zijn om oudere leraren daadwerkelijk aan het werk te houden. Het afbouwen van de BAPO is in dit verband een heel ongelukkige maatregel, zeker omdat deze regeling in principe een arbeidsvoorwaarde was. We moeten bekijken op welke wijze het voor oudere leraren aantrekkelijk kan blijven om in het onderwijs te blijven werken, waarbij zij wel ontlast kunnen worden en de werkdruk verlicht kan worden, opdat zij met bevoegenheid hun werk kunnen blijven doen.